

El Museu de la Ciència de l'Obra Social "la Caixa" a Madrid incorpora a la seva col·lecció permanent un recorregut pel procés d'hominització a través de les escultures hiperrealistes dels nostres avantpassats fins a arribar a l'*Homo sapiens*

La carrera cap a la humanitat, a **CosmoCaixa Madrid**

- ***La carrera cap a la humanitat* comença com una continuïtat de la carrera cap a l'hominització. Les seves restes i els seus rastres ens han deixat evidències d'elements importants que, a poc a poc, van completant el coneixement d'una història que arriba fins a nosaltres mateixos.**
- **L'exposició aplega alguns dels homínids —*Australopithecus afarensis*, *Homo habilis*, *Homo erectus*, *Homo neanderthalensis*— que van contribuir amb innovacions transcendents a la consecució de l'*Homo sapiens*. El bipedisme, les indústries lítiques, el foc, l'autoconsciència i el pensament simbòlic són les cinc fites que han marcat cadascuna d'aquestes espècies fins a arribar a l'ésser humà.**
- **Aquestes fites s'han exemplificat amb cinc escultures realitzades després d'un laboriós procés d'investigació científica. Fins al més mínim detall ha estat objecte d'anàlisi: els ulls simulen els reals, cabells reals empeltats d'un en un... Cinc escultures que completen el coneixement d'aquests avantpassats que passen a formar part de la sala d'exposicions de CosmoCaixa Madrid, de manera que amplien l'espai permanent del Museu.**

Madrid, 29 d'octubre de 2009. El bipedisme, les primeres indústries lítiques, el foc, l'adquisició de l'autoconsciència i el pensament simbòlic són les fites que han marcat el procés cap a l'hominització. Aquestes fites les han protagonitzat diferents espècies d'homínids, de manera que seguir-los és fer un recorregut per l'evolució humana. Un recorregut espectacular que té com a gran emblema la reproducció a mida natural de cadascun d'aquests homínids (*Australopithecus afarensis*, *Homo habilis*, *Homo erectus*, *Homo neanderthalensis* i *Homo sapiens*), encara que per a aquest últim no cal cap escultura, ja que cadascun dels visitants del Museu pot servir per representar aquesta espècie. Per fer les reproduccions s'han utilitzat les últimes investigacions sobre cadascun

d'ells i s'ha seguit una tècnica hiperrealista perquè els visitants de CosmoCaixa Madrid es puguin fer una idea exacta de com eren els nostres predecessors al planeta Terra.

L'***Australopithecus afarensis*** va apostar per la posició erecta, la qual cosa li va oferir la possibilitat de fugir dels depredadors i, sobretot, deixar lliures les mans. El bipedisme és el resultat d'un procés gradual en el qual s'impliquen diverses parts del cos. Perquè fos eficaç, va ser necessari modificar el genoll, la curvatura del fèmur, la pelvis, la caixa toràctica, la columna vertebral, etc. L'evolució actua reciclant estructures anteriors.

A l'***Homo habilis*** se li atribueix la capacitat de fabricar eines a partir d'objectes naturals — còdols que es colpejaven per tal d'obtenir-ne una fulla tallant—, amb la qual cosa va ser més independent. No obstant això, a la mateixa època hi havia altres espècies d'homínids, com els robustos australopitecs, que també podrien haver fabricat algun tipus d'eina. Les eines permeten aprofitar millor la carn dels animals morts, de manera que la dieta esdevé omnívora. Menjar es converteix en una activitat més probable. El cervell es comença a desenvolupar més ràpidament.

L'***Homo erectus*** va aportar el foc i, amb ell, va aconseguir allargar el dia, sociabilitzar-se al voltant del foc, protegir-se i així poder descansar, enriquir la dieta i construir armes i eines. L'***Homo erectus*** va ser el primer homínid que es va expandir fora de l'Àfrica, ja que va colonitzar el continent asiàtic fa 1,8 milions d'anys. Aquí el podem veure pescant amb una llança trempada al foc, el seu gran descobriment. A Europa, on va viure fa entre 500.000 i 250.000 anys, rep el nom d'***Homo heidelbergensis***. Aquesta última espècie va evolucionar cap als neandertals i no està emparentada directament amb els humans moderns, encara que presenta alguns trets semblants als nostres. Es calcula que tindria una capacitat cranial de 1.100 a 1.300 cm³, una aparença física robusta i musculosa, i un dimorfisme sexual semblant al de la nostra espècie.

L'***Homo neanderthalensis*** va accedir a l'autoconsciència i, amb ella, se li van obrir les portes al llenguatge i a la comprensió de la realitat. L'enterrament dels morts indica un gran salt cap al pensament simbòlic, que requereix separar el jo que pensa d'allò que es pensa. És l'autoconsciència: la capacitat de reconèixer-se un mateix i cadascun dels membres del grup com una individualitat. Reconèixer la mort demana una certa capacitat d'abstracció. S'obre la porta al pensament simbòlic i, amb ell, a la capacitat d'anticipar la incertesa amb el coneixement. Al paleolític mitjà, els homínids augmenten la complexitat de les seves capacitats: fabriquen millors instruments i es generalitza l'ús del foc. Probablement, també adquireixen el llenguatge.

Amb l'enterrament sorgeix un nou concepte: el món dels morts. Els que moren ja no són abandonats a qualsevol lloc, tenen un espai propi. La mort forma part de la vida quotidiana. Els neandertals van ser els primers de qui tenim l'evidència que enterraven els morts. El ritual de la mort es va anar fent més complex i més variat. De les tombes simples dels primers enterraments es va passar a tombes amb dos o més cossos, i amb diferents peces d'aixovar com a ofrena. Els enterraments són una font molt rica d'informació sobre la visió que tenien del món els seus protagonistes.

L'**Homo sapiens**. Nosaltres mateixos, els únics homínids que existeixen actualment al planeta i que fins ara hem subsistit en aquesta gran carrera. Cadascun dels visitants forma part de la mostra com a representant del gènere *Homo sapiens*, materialitzat a l'exposició en la figura realista d'Einstein.

Les escultures que componen la mostra les ha realitzat Elisabeth Daynes basant-se en les últimes investigacions sobre cadascun dels homínids, utilitzant una tècnica hiperrealista perquè els visitants de CosmoCaixa es puguin fer una idea exacta de com eren els nostres predecessors al planeta Terra.

La carrera cap a la humanitat

A partir del 29 d'octubre de 2009

CosmoCaixa Madrid

Pintor Velázquez, s/n
28100 Alcobendas

Horari

De dimarts a diumenge i dies festius, de 10 a 20 h
Dilluns, tancat, excepte dies festius

Més informació:

Juan A. García Fermosel. Tel. 91 330 73 17

608 21 30 95 jagarcia@fundacionlacaixa.es

Jesús N. Arroyo. Tel. 91 484 52 73 / 629 79 12 96 / inarroyo@fundacionlacaixa.es